

ידיעות שבת

בלשון הקודש

גליון שבועי לעונג שבת

אנטוורפן, בלגיא, יצ"ץ

מערכת: yedioshabos@skynet.be

צ"ס 7

שנה 1 גליון 19 לכבוד ש"ק כ"ז אייר התשע"ב

27 May 2012

פרשת בהר בחוקותי (לפי הקריאה בחו"ל)

מ"ב בעומר

וידבר י-הוה אל משה בהר סיני לאמור

בתורת כהנים כתוב: 'מה ענין שמיטה אצל הר סיני? וכו' אלא מה שמיטה נאמרו כלליה ופרטיה מסיני, אף כולן נאמרו כלליהן ופרטיהן מסיני.

וצריך להבין. למה הייתי חושב שרק בשמיטה נאמרו פרטיה וכלליה מסיני ולא בשאר מצוות, עד שחייבים לדרוש סמוכין?

אלא שיש בתורת כהנים זה, מסר מאד חשוב בנוגע לאופן קיום מצוות התורה.

בפרשת קריאת שמע אנו מצווים לעבוד את ה' בכל לבבנו, בכל נפשנו ובכל מאדנו. והנה במסכת ברכות (דף ס"א): איתא: 'תניא, רבי אליעזר אומר: אם נאמר בכל נפשך - למה נאמר בכל מאדך? ואם נאמר בכל מאדך - למה נאמר בכל נפשך? אלא: אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו - לך נאמר בכל נפשך, ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו - לך נאמר בכל מאדך'. רואים מזה שמסירות נפש על כסף יכול להיות שווה למסירות נפש של הנפש עצמה, מחמת שיש אנשים שממונם חביב עליהם מנפשם. ואמנם זה כתוב בחז"ל על צדיקים במסכת סוטה (דף י"ב): 'אמר רבי אלעזר: מיכן לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופם'. שמיטה היא מצווה מיוחדת במינה אשר כל מהותה היא עניין של מסירות נפש ובטחון בה', כי אדם דואג: 'מה נאכל?' ושלא כמו במסירות נפש של הנפש ממש השייכת רק במקרה שמכריחים את האדם לעבור על אחת המצוות של 'יהרג ואל יעבור'. מצוות שמיטה נוהגת כל שבע שנים לכל תושבי ארץ ישראל. ולכך התורה מדגישה שמצוות שמיטה ניתנה בהר סיני, ללמד אותנו, שכמו ששמיטה, מצווה הדורשת מסירות נפש אנו מקבלים את כל כלליה ופרטיה מבלי להרהר, כך צריך לקבל ולעשות את כל המצוות בהרגשה שמוכנים למסור את נפשותנו בעד המצווה,

ואפילו במצוות אלו שנראים לנו הגיוניים ומובנים מאליהם וש אפשר לעשותם בלי מאמצים מיוחדים.

ב.ח.

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו

ועשיתם אתם

ידוע שחוקים - אלו המצוות שאין אנו יודעים להם טעם, ומצוות - הם שהרבה פעמים התורה עצמה נותנת לנו את טעמן.

הגאון מווילנא זצוק"ל בספרו אמרי נועם על מסכת ברכות (דף ס"א). אומר: 'כתיב ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה (זכריה ג' ז'), פירוש, שהאדם הוא העולה במדרגתו יותר והמלאך עומד תמיד במדרגה אחת מעת שנברא והאדם יכול לעלות מעלה מעלה וזה שכתוב (ישעיה ו') שרפים עומדים ממעל לו'. לפי זה, לשון 'תלכו' היה נראה יותר מתאים על המצוות כי 'תלכו' זה להתקדם ולעלות וזה שייך באדם שטועם את טעם המצווה שהוא מתקדם במוצאו כל פעם עניינים ורעיונות חדשים המקדמים אותו בהבנת רצון הבורא. בחוקים אבל, הוא צריך לשמור אותם מבלי להבין ולטעום את טעמם, היה נראה יותר מתאים לשון 'תשמרו'!

אבל דברי התורה הקדושה נחמדים מזהב ומפז רב ו-אמת צדקו יחדיו. כי התורה אומרת לנו, שהמצוות אף על פי שלפעמים יודעים את טעמם, אל לנו להעיז ולשנות בס' כי הוא זה, כפי שקרה עם בני אהרן שחשבו שהבינו שיש להוסיף אש על האש שירדה משמים וחייבו את נפשם. לכן מזהירה התורה דוקא במצוות ש-יתשמרו'. אל תנסו להוסיף. מה שאין כן מי ששומר את החוקים בשלמותם אף שאינו מבין טעמם, הוא צדיק ובאמת נקרא 'הולך' כי זה תפקיד האדם להאמין ולקבל ובה הוא שונה מהמלאכים.

ב.ח.

לא תונו איש את עמיתו

רש"י אומר: 'לא תונו זו אונאת ממון'

בבית הכנסת בו נהג להתפלל רבי ישראל סלנטר זצ"ל, מינו חזן חדש. בא החזן אל רבי ישראל ושאלו, מכיוון שהוא צריך להיזהר לשיר לפי כללי החזנות, מבקש הוא מרבי ישראל להורות לו, מה הן הכוונות העיקריות שעליו לכוון בעת התפילה.

השיב לו רבי ישראל סלנטר: 'עליך ללמוד היטב את ניגוני כל התפילות ולהתרכז ולשיר בצורה הכי יפה שאתה מסוגל'.

הבעת פליאה הסתמנה על פני החזן הן הוא שאל על כוונת התפילות ולא על ניגונים!

המשיך רבי ישראל בהבחינו במבע פניו של האיש, אכן ניגוני התפילות חייבים להיות שגורים כראוי בפיך ואתה חייב לישתדל לבצען בצורה מושלמת וזאת כדי שתעשה את מלאכתך באמונה. ואם לא תעשה כך, ולא תהא בקי נמצא שאתה מקבל שכר על מלאכה שלא בצעת כראוי, ובזאת הנך גוזל את הציבור אשר משלמים לך במיטב כסף תמורת מלאכתך. כלום אין זו אונאת ממון?!

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מ-אלה-יך

אצל רבי חנוך העניך מאלכסנדר זצוק"ל, נכנס יהודי קל דעת ומזלזל במצוות שהעמיד פנים של חסיד ירא שמים.

אמר לו הרבי נאמר 'ולא תונו איש את עמיתו ויראת מ-אלה-יך' הוה אומר אל תונה את עמיתך על ידי העמדת פנים כאילו אתה ירא מא-לוה-יך!

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מ-אלה-יך

רבי מנחם מנדל מקוצק התחתן בזיווג שני עם קרובת החידושי הרי"ם בשעת החופה אמר רבי מנחם מנדל לחידושי הרי"ם: 'יש חשש הונאה שהרי היא סוברת שאני רבי באמת!'

ענה לו החידושי הרי"ם: היא אינה מתכוונת שאתה רבי באמת. לה מספיק מה שקוראים אותך הרבי מקוצק ובפי הבריות אתה באמת הרבי מקוצק ולכן אין זה הונאה!